

A világjárvány viharának idején a mezőgazdaság a gazdaság mozdonya, az optimizmus és a biztonság generátora.

Автор(и): Емил Иванов

Дата: 23.04.2020 Брой: 4/2020

Történelmileg a bolgár mezőgazdaság számos példát szolgáltatott a rendkívüli körülmények – háborúk, járványok, gazdasági és természeti katasztrófák – ellen való ellenállásra.

Ma, amikor a Covid-19 lecsapott ránk, amikor a gazdaság lélegzetvétel nélkül vergődik, a mezőgazdaság ismét az a szektor, amely váratlanul nagy kapacitással és potenciállal rendelkezik, képes a süllyedő hajót a biztonságos partra vinni. Röviden: mezőgazdaságunk képes fenntartani az élelmiszerláncot magas szinten – a nemzet túlélésének keringési rendszerét a alattomos csapás ellen.

Kétségtelen tény, hogy a jelenlegi robbanásszerű járványügyi helyzetben a mezőgazdaság kiváltságos helyzetben van. A termelés szabadban folyik, a térbeli elkülönítés és a távolságtartás nem probléma. Mielőtt folytatnám tézisem bemutatását mezőgazdaságunk állapotáról és lehetőségeiről, szeretném tisztázni, hogy ebben az esetben egy konkrét alszektorra gondolok, pontosabban a gabonanövények – búza, árpa, napraforgó, kukorica és repce – termelésére. Ebben a termelésben – a Mezőgazdasági Minisztérium és minden 2007 utáni kormány protekcionista politikájának köszönhetően – hatalmas energia töltet keletkezett – bőkezű európai támogatások és számos egyéb gazdasági és beruházási mechanizmus és kiváltság.

Ennek az "intervenciónak" az eredménye nyilvánvaló – széles körű alapvető, technológiai és strukturális átalakítást hajtottak végre, egy avantgárd projektet valósítottak meg. Ma nyugodtan és árnyalatnyi kétség nélkül kijelenthető – Bulgária gabonatermelése vezető pozíciókat tart az Európai Unióban.

Miután felvázoltam a gabonatermelés, Bulgária exportjának egy fontos tételének profilját, még egy figyelemre méltó ténytet kell megjegyeznem: ma, amikor egész Bulgária a koronavírus ostromlása alatt áll, az úgynevezett gabonatermelők (ahogy Boriszov miniszterelnök szeretettel nevezi őket) mozgósítása kivételesen magas szinten van, a munka váratlan ütemben halad, a kedvezőtlen éghajlati és fitoszociális környezettől függetlenül, amihez hozzá kell tenni a pusztító vírus csapás által kifejtett tisztán pszichológiai nyomást.

Itt kell hangsúlyozni, hogy mezőgazdasági hadseregünk hátszárnya előretolt állásban van. A magvakat, műtrágyákat és növényvédő szereket szállító cégekre utalok. Ezen vállalatok, hazánkban a vezető globális agrokémiai és magipari iparágak képviselőinek vezetése tökéletes folyosókat jelölt ki időben történő ellátásra. Ez azt jelenti, hogy a bolgár gazdálkodók üzleti partnerei éjjel-nappal dolgoznak termékeik tervezésének és logisztikájának megszervezésén Bulgária minden mezőjére. És még valami. Ez a felelős üzlet szakértői csapatai a terepen vannak, mert véleményük szerint ma a bolgár mezőgazdasági termelőknek nagyobb szükségük van magas szintű szakmai segítségre és kompetens szakértelmre, mint valaha. Ez segíteni fogja a gazdálkodókat megalapozott döntések és stratégiák meghatározásában, a kockázatok kiküszöbölésében és a fenntartható termelés kialakításában.

A magvak, műtrágyák és növényvédő szerek kereskedelmi vállalatai egy stratégiai partnerségre épülő munkamodellt pozicionáltak – egy beruházási tőke forrást, amely magában foglalja az energiát, időt, csúcsmínőségű termékeket, kreativitást és elkötelezettséget! És ami a legfontosabb: közös felelősséget a jövő betakarításáért!

Nemzeti mezőgazdasági termelésünk e rendkívül intenzív formátumának háttérében szembetűnően kiemelkedik mezőgazdaságunk egy másik részének – a gyümölcsstermesztésnek és a zöldségtermelésnek – az aránytalan

fejlődése. A jól "őrzött titok" teljes fény derült az áprilisbeli vitában a mezőgazdasági miniszter, Desziszlavá Taneva és a kiskereskedelmi láncok vezetői között, a bolgár mezőgazdasági termékek – gyümölcs, zöldség, hús, hal, tejtermékek – megmentési műveletével kapcsolatban, amelyet a Mezőgazdasági, Élelmészeti és Erdészeti Minisztérium tervezett. Ez a hangos veszekedés végül (első pillantásra) békésen ért véget. A Minisztertanács rendelete elrendelte, hogy az országban lévő szupermarketek kiskereskedelmi területének 50%-át hazai termelésre kell lefoglalni.

Nincs meg a megfelelő kompetenciám, hogy jogi szempontból kommentáljam ezt az adminisztratív szabályozási aktust egy szabad piacon, amely az európai kereskedelmi tér része, még ha világválság idején is történik.

Szeretném kikötni, hogy e kiadvány folytatása csak a kérdés egy részét, pontosabban a gyümölcsöt és zöldséget fogja lefedni. Taneva miniszter, szándékosan vagy véletlenül, tájékoztatta a "tárgyaló" asztalnál jelen lévő kereskedőket, hogy Bulgária 100 000 mezőgazdasági termelőjéből 16 000 termeszt gyümölcsöt és zöldséget – e 16 000-ből 75% nem életképes.

Mit jelent ez a tény? Ez egy jelzés, egy megerősítés, hogy a bolgár adminisztratív és politikai hatóságok évek óta elhanyagolták a két kulcsszektor – a gyümölcstermesztést és a zöldségtermelést. Először is, ahogy Taneva asszony maga is elismeri, a gazdaságok 75%-a nem életképes és védelemre, támogatásra és segítségre szorul. A gyümölcstermesztők és zöldségtermelők a gabonatermelők szegény rokonai. Eddig a támogatások és az állami segítség számukra szimbolikus volt, a legtöbb esetben rosszul szabályozott, kaotikus, nem objektív és hatástalan. Az állandó és szezonális foglalkoztatás problémája ezekben a munkaerő-igényes, magas tőkekiadásokkal járó termelésekben megoldatlan maradt, és nincs koncepció a megoldására. Másrészt a termékek értékesítésére szolgáló termelői szervezetek hiánya, amelynek hiányát a régóta kísértő hírhedt bolgár dualizmus igazolja, nem komoly érv. Bőven vannak olyan gazdasági eszközök, amelyek képesek lebontani ezt a mitológiát. Például – egy ilyen típusú szövetkezet pilótaprojektje, amelyet a Mezőgazdasági Alap finanszírozna, minden bizonnyal demonstratív és hatékony példának bizonyulna. Eljutunk a nagykereskedelmi piacokhoz, ahol a gyümölcs és zöldség már nagyon szerény termelésének fő része, amely jobb idők emlékét őrzi, kerül értékesítésre. Ezeknek a kereskedelmi központoknak a szervezése nem felel meg egyetlen modern követelménynek sem. A szomorú képet kiegészíti a szanitárius létesítmények siralmas állapota...

Milyen állapotban van ezen termelések tudományos támogatása, amelyek pótolhatatlan résztvevői és központi szereplői az élelmiszerláncnak? A Mezőgazdasági Akadémia struktúráján belül működő Plovdivi és Küstendili Gyümölcstermesztési Intézet és a Plovdivi Zöldségtermesztési Intézet régóta nem alakítja ki a modern gyümölcstermesztés és zöldségtermelés jelenének és jövőjének látomásait. Már nem tudás- és

kompetenciaközpontok, nem jelölnék ki pályákat átadásra és innovációra. Tudományos, kísérleti és alkalmazott tevékenységüket súlyosan kompromittálta a törvény által rájuk kényszerített alulfinanszírozás. Ezek a valaha nélkülözhetetlen tényezők a fenntartható, modern és jövedelmező termelés számára ma egy sajátos társadalmi kísérletnek, provokációnak tűnnek, amelyet magas intézményi szinten hoztak létre az egyetlen célból, hogy lassú, csendes és a járatlan szem számára észrevehetetlen feledésbe merüljenek. Ami ismét bizonyítja, hogy osztályelsők vagyunk a rossz döntések meghozatalában!

Összegzésképpen: a bolgár gyümölcsstermesztés és zöldségtermelés kisüzemi, szezonális, extenzív, alacsony technológiájú termelés. Nem exportorientáltak, az export részesedése elhanyagolhatóan kicsi. Átfogó, alapvető átalakításuk és modernizációjuk pénzügyileg biztosított stratégiai perspektívát igényel.

Számos médiaplatformon, képzett, színházi hangon, bár erősen kétlem drámai tehetségét, Taneva miniszter megdöbbsentett minket azzal, hogy ismételte: a bolgár gyümölcsstermesztésnek és zöldségtermelésnek támogatásra van szüksége. Ez maga az IGAZSÁG! Csak Taneva asszony bőséges ékesszólásából nem derült ki, hogy vajon ő maga is felismeri-e, hogy ennek a támogatásnak az első címe az általa vezetett Mezőgazdasági, Élelmezési és Erdészeti Minisztérium?

Ha feltételezzük, hogy ez az egész zaj és recsegés nem PR-kampány és hiperaktivitás utánzása egy delikát helyzetben, akkor az következik, hogy Deszislavá Taneva már rendelkezik egy koncepcióval agroiparunk létfontosságú ágainak felélesztésére. Ezt az állítást, szeretnénk hinni, közvetve alátámasztja az a tény, hogy Taneva miniszter nyilvánosan bejelentette, hogy személyesen átveszi ezen szuper fontos termelések irányítását, ami jele annak, hogy hivatalosítja új projektjét. Ha valóban elkötelezi magát annak véget vetésére, hogy a jól ismert "semmittevés" megszűnjön, akkor tapsolunk neki. Kívánunk Taneva miniszternek minden sikert e felelősségteljes küldetés végrehajtásához! Mert ahhoz, hogy személyes, ambiciózus ügye sikerüljön, még sok háborút kell vívnia, nem csak a kiskereskedelmi láncok ellen...